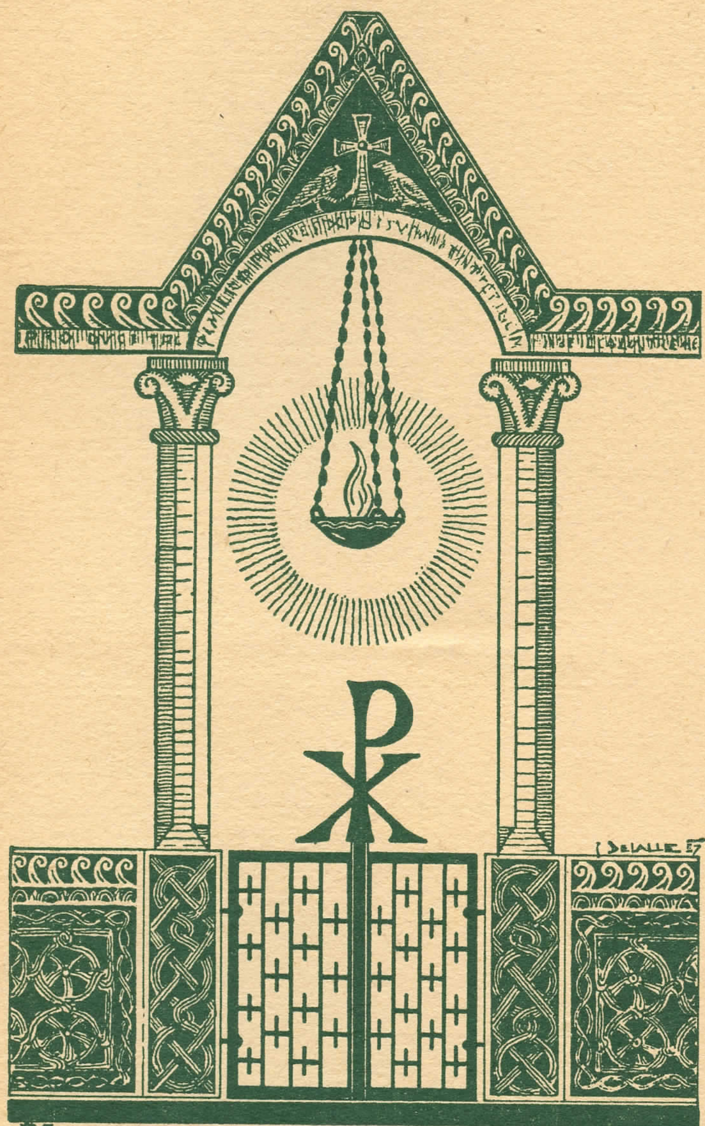
Poštarina plaćena u gotovu.

ŽIVOT S CRKVOM

LITURGIJSKI ČASOPIS ✠

GOD. IV. BR. 11.

1938

ŽIVOT S CRKVOM

Časopis za liturgijsku obnovu s prilogom »Sv. Misa i večernja za nedjelje i blagdane«.

Izlazi jedamput mjesečno prema crkvenoj godini. Dozvolom crkvene vlasti izdaje »Zvijezda mora« — Hvar, a uređuje: Sveć. Josip Kirigin, Hvar. Tisak Leonove tiskare - Split (zastupnik Josip Dadić).

Godišnja pretplata:

Časopis s prilogom 30 Dinara

Sam prilog - - - - 15 »

Povjerenici koji raspavačaju barem 5 komada priloga, prodavaju 1 komad za 1 Dinar, a upravi plaćaju za svih 12 brojeva po 10 Dinara.

Pretplata se šalje: »Zvijezda mora« - Hvar (br. čeka 32.193).

SADRŽAJ:

	Str.
B. Strižić, D. I.: Sv. Misa i duhovni život - - - -	257
R. Jerković: Kako da djeca zavole školsku sv. Misu	263
Em. Heufelder O. S. B.: Svetački lik sv. Benedikta -	266
Don Juraj Dulčić: Psalmi kao molitve - - - - -	273
Liturgijska literatura - - - - - - - -	275
Razne vijesti - - - - - - - - - - - -	276

PORUKA UPRAVE

Približavamo se svršetku crkvene godine, a po njoj naš časopis izlazi. Svi kažu, da se on mora da održi i još više proširi. Ali zato u prvom redu moraju da njegovi pretplatnici izvrše svoju dužnost. Ozbiljno molimo sve dužnike da nas podmire. Koji su bili u Splitu, čuli su naše račune, pak znaju s kojim se poteškoćama naš list mora da bori, a sve samo radi nemarnosti pretplatnika. Tu ima samo jedan lijek: neka svatko izvrši svoju dužnost prema listu. Ujedno preporučamo osnovani fond za uzdržavanje lista.

U dojdućem broju ćemo priložiti čekovne uplatnice i molimo, da ih se ne baci, već odmah upotrebi.

Sv. Misa i naš duhovni život

(Svršetak)

PUT PROSVJETLJENJA

Očišćeni kajanjem i od najmanjih grijeha, pogrešaka oduševljeno bismo klicali, pjevali Gloria in excelsis Deo! To je naša svrha. Zato smo na svijetu! Ni za što drugo! To je i naša sreća! Naš mir i pokoj, ovdje i u vječnosti.

Istom sad, pošto smo se kajanjem posve očistili i Bogu dali slavu i hvalu, možemo da od Boga prosimo njegove milosti i darove. To Crkva moli u svojim Kolektama. A što ona moli i kako moli? Moli za darove nebeske, vječne u prvom redu, a istom u drugom i za zemaljske stvari, ali samo uvjetno, ako su ti darovi Bogu na slavu, njojzi na spasenje. Što i kako Crkva moli lijepo nam to pokazuje na pr. molitva na treću nedjelju po Duhovima: »Zaštitniče onima, koji se u te uzdaju, bez kojega nije ništa krepko, ništa sveto, umnoži nad nama milosrđe svoje, da pod tvojom upravom i pod tvojim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita, te ne izgubimo vječnih.« Zar mi u našim prošnjama ne moramo od svete Crkve naučiti, što i kako da molimo? Nažalost ljudi prečesto mole gotovo samo za zemaljske stvari i samo za sebe i svoje najbliže! Čovjek bi gotovo rekao, da su to prošnje, kako su ih pogani slali svojim bogovima! Sveta Crkva i dalje u misnoj liturgiji moli za sve, za žive i mrtve, za dobre da ustraju u dobroti i za zle da se obrate. Moleći s Crkvom naučit ćemo se i mi drugačije moliti i u svojim privatnim, ličnim molitvama.

Sveta je Misa život, a život ne možemo rastavljati, kako mi to činimo u teoriji. Ali jer nijesmo kadri da jednim pogledom zahvatimo cijeli život, nastojimo pomalo promatrati jednu čest za drugom i onda sve to u sisteme skupljati. Tako je i ovdje, već sam spomenuo, da svetu Crkvu za cijele žrtve ne ostavlja osjećaj žalosti za grijehe. Ali se to osobito ističe u onome, što smo gore rekli. Tako se put prosvjetljivanja osobito ističe u vjerskim poukama, što nam ih sv. Crkva daje čitajući nam Poslanicu i Evanđelje i nadovezujući na to svoju homiliju. Crkva, stup istine, Učiteljica poučava svoju djecu, kako im je kršćanski živjeti. I ta pouka traje od najranije mladosti do čovječje smrti. Učitelji duhovnog života naširoko raspredaju o potrebi duhovnog štiva, a tu potrebu Crkva zadovoljava od svoga početka na najbolji način uprav u svojoj misnoj liturgiji.

PUT SJEDINJAVANJA

Prosvjetljivanje duše nastavlja se i dalje u sv. Misi, ali od prikazanja počinje i najveći stupaj duhovnog života, naime sjedinjavanje s Bogom. Velim sjedinjavanje, koje sve većma diljem Mise napreduje do potpunog sjedinjenja u Euharistijskoj gozbi.

Da promotrimo taj duševni put sjedinjavanja s Bogom! Kod prikazanja prinosi Crkva Bogu svoje darove: kruh i vino. Kako lijepo jedan i drugi dar označuje zajednički prinos svih nas skupa i svakog napose. Kruh je priređen od pšenice, od mnogih zrna, vino je iscijeđeno iz mnogih jagoda grožđa. Ali kruh i vino dobro simbolizira i dar svakoga nas napose. Valja nam Bogu prikazati, predati cijelu svoju dušu, sav svoj život i posao, radosti i žalosti. »Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože ovu neoskvrnjenu žrtvu (kruh će se naime kod pretvorbe pretvoriti u neoskvrnjenu žrtvu i tu ima ovdje na umu sv. Crkva), koju ja, nedostojni tvoj sluga, prinosim tebi, svomu živomu i pravomu Bogu za bezbrojne grijehe, uvrede i nemarnosti svoje i za prisutne, kao i za sve vjerne kršćane, žive i mrtve, da meni i njima bude na spasenje u život vječni. Amen.« »Prinosimo ti, Gospode, čašu spasenja, moleći tvoju blagodat, da uziđe s ugodnim mirisom pred lice tvoga Božanskoga Veličanstva za spasenje naše i svega svijeta. Amen.« »U duhu poniznosti i u srcu skrušenome primi nas, Gospode, i tako neka bude danas naša žrtva pred tobom, da ugodi tebi, Gospode Bože.«

Kod prikazanja hrli duša naša Gospodinu da mu se prikaže, predа: »*Ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. A ako dakle živimo, ili ako umiremo, Gospodnji smo*« (Rim. 14, 8). Ako se Gospodinu predajemo, ako se njegova pluga, posla, prihvaćamo, ne ćemo se obazirati natrag, ne ćemo mariti za to, što sudi i govori svijet, ne ćemo služiti pohotama, već ćemo se penjati sve više na Goru Gospodnju. Srce će naše biti kod Gospoda. »*Srce moje i tijelo moje klikću Bogu živimu*« (Ps. 83, 2).

Ali kruh i vino, što ih mi prikazujemo mjesto sebe, kako da primi presveti, svemogući Bog, kad smo mi bijedni grješnici. I nama bi morao Bog reći, što je rekao po Malakiji proroku Židovima: »*Nijeste mi mili, veli Gospod nad vojskama, i ne ću primiti dara iz vaše ruke*« (1, 10). Ali, Gospode, ti ćeš primiti naš kruh i naše vino, jer se ti darovi posvetom pretvaraju u tijelo i krv tvojega ljubljenog Sina a našega dragog brata! I gledajući milo tu žrtvu, gledat ćeš i nas milo, ude, članove Kristova tajanstvenog tijela. I za našu žrtvu vrijede one tvoje riječi kod istoga proroka: »*Jer od istoka sunčanoga do zapada veliko će biti ime moje među narodima, i na svakom će se mjestu prinositi kâd imenu mojemu i čist dar; jer će ime moje biti veliko među narodima, veli Gospod nad vojskama*« (1, 11). Da, mi smijemo i moramo reći, da ti je, Gospode, naša žrtva mila, da je ona čist dar i da je po njoj tvoje ime veliko među narodima!

Bog ne treba naših darova, našeg kruha i vina, jer kako se veli u Psalmu (49, 12. 13): »*Da ogladnim, ne bih tebi rekao, jer je moj svemir i sve što je u njemu. Zar ja jedem meso volujsko, ili krv jareću pijem?*« I zato su naš kruh i naše vino postali tijelom i krvlju Sina Božjega. To treba Bog! Ali ako su se naši darovi kruh i vino, koji nas zamjenjuju, pretvorili, preobrazili u Isusa Krista, treba da se i mi sve većma pretvaramo, preobrazujemo u Gospodina Isusa Krista, brata našega. To zahtijeva Bog, kako se i to izriče u istom Psalmu (49, 14): »*Prinesi Bogu hvalu na žrtvu, i izvršuj Višnjemu zavjete svoje.*« I opet u Psalmu 50, 17: »*Žrtva je Bogu duh raskajan, srca skrušena i ponižena, Bože, ne ćeš prezreti.*«

Pretvorba kod svete Mise ima biti naše sveudiljno preobrazivanje u Isusa Krista. Zatim ide svekoliko djelovanje Kristova tajanstvenog tijela. Tako piše Apostol Pavao Ga-

laćanima (4, 19): »*Djeco moja, koju opet s mukom rađam, dok se Krist ne izobrazi u vama.*« A Krist se izobrazio u Pavlu. I zato je Pavao mogao reći: »*S Kristom sam razapet na križu. A ja više ne živim, nego živi u meni Krist. A što sad živim u tijelu, živim u vjeri Sina Božjega, koji me je ljubio i predao sebe za mene*« (Gal. 2, 19. 20).

Čovjek je obukao Gospodina Krista, kad samo Kristova volja upravlja njime: njegovim mislima i riječima, čuvstvima i htijenjima, činima i poslovima. Kad može reći s Apostolom: »*Jer je meni život Krist, a smrt dobitak*« (Filiplj. 1, 21). A tko tako govori, taj doduše još živi na ovoj zemlji, ali je njegovo srce kod Boga. Na sav rad i nastojanje takova čovjeka pada sjaj preobraženja s onog svijeta.

Razumije se da takav čovjek žudi za sjedinjenjem sa svojim dragim bratom Isusom: »*Kao što jelen traži potoke, tako duša moja traži tebe, Bože! Žedna je duša moja Boga, Boga živoga, kad ću doći i pokazati se licu Božjemu*« (Ps. 41, 2. 3). I u toj živoj želji moli Crkva Očenaš, Molitvu Gospodnju, molitvu prije Božanskog jela i pila: Kruh naš svagdanji daj nam danas! Naš kruh i naše vino pretvorilo se u Božje tijelo i Božju krv. I nebeski Otac, koji je primio dragu žrtvu, poziva nas na Božansku gozbu, da blagujemo tijelo i pijemo krv njegova Sina, da se najtješnje združimo s njegovim ljubljenim Sinom, a po njemu s cijelim presvetim Trojstvom i sa svim udima tajanstvenog tijela Isusova.

I sad uistinu može duša da iz sve svoje dubine kliče: »*Gospodin je pastir moj, i ničim ne oskudijevam, on me odmara na zelenom pašnjaku. On me vodi na tihu vodu, krijepi dušu moju. Vodi me pravednim stazama poradi imena svoga. Da pođem i dolinom smrtne sjene, ne bojim se zala, jer si ti sa mnom. Štap tvoj i palica tvoja oni me tješe. Prostireš sto pred licem mojim na vidiku neprijateljima mojim. Uljem mi mažeš glavu, i čaša moja opojna kako je sjajna! Neka me milosrđe tvoje prati u sve dane života moga. Da prebivam u domu Gospodnjem u sve dane*« (Ps. 22). Ako ikad ono sad može duša srdačno moliti onu molitvu »Dušo Kristova posveti me, Tijelo Kristovo, spasi me... Ne daj da se odijelim od tebe... Na času smrti moje zovni me. I odredi, da dođem do tebe. Da sa svetima tvojim hvalim te. U nebu u sve vijeke vjekova. Amen.« To su rajski časovi na zemlji. To je anticipatio (predužitak) rajske slave.

Žrtvujući Krista i s njime se najtjesnije zadružujući u svetoj Pričesti treba da upijemo Kristov duh, koji je išao samo za tim da proslavi svoga nebeskog Oca i da spasi čovječanstvo. »*Ja ne tražim svoje slave; ima, koji traži i sudi*« (Iv. 8, 50). Na koncu svoga života mogao je kratko reći: »*Ja sam te proslavio na zemlji*« (Iv. 17, 4). Kao što je radio na slavu svoga Oca, tako se Isus Krist brinuo i za spasenje čovječanstva: »*Sin čovječji nije došao da mu služe, nego da služi i dade život svoj u otkup za mnoge*« (Iv. 10, 45). Tako je govorio i tako je činio. Nijesu li svi putovi kuda je prolazio označeni dobročinstvima, što ih je činio ljudima? Ljubav, koja ga je potakla da čovjekom postane i nije mogla drugačije, nego da čini dobročinstva. Zato i veli sveti Petar o njemu: »*da je prošao čineći dobro i liječeći sve, koje bijaše navladao đavao*« (Dj. ap. 10, 38).

U svetoj je Misi zahvala poslije svete Pričesti kratka. Ali treba da se životom više iskaže, nego li riječima. Stoga svećenik moli ili pjeva: Ite, Missa est! Svršena je sveta Misa, prikazana je trojedinome Bogu žrtva. Idite sada! Primili ste Krista, s njime ste se najtjesnije združili, pa budite slični Kristu. Nemojte nikad da zaboravite opomenu Gospodinovu: »*Tako neka se svijetli svjetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega, koji je na nebesima*« (Mt. 5, 16).

Ite, Missa est! Idite sada svome zvaničnom poslu s namjerom Isusa Krista, da Boga proslavite i spasavate duše. »*Proslavite dakle i nosite Boga u tijelu svomu*« (1. Kor. 6, 20). »*I sve štogod činite riječju ili djelom, sve* (činite) *u ime Gospodina Isusa, hvaleći Bogu Ocu po njemu*« (Kol. 3, 17). Činite dobro djeci, bolesnicima, siromasima, ukućanima, s kojima ste na poslu — svima, svima, s kojima se sastajete. Tako dajete svjedočanstvo o Isusu Kristu, kao što govori u svetoj Misi posljednje Evanđelje svetog Ivana Apostola o svetom Ivanu Krstitelju. »*Po tom će svi poznati, da ste učenici moji, ako uzimate ljubav među sobom*« (Iv. 13, 35). Ako ičega nedostaje danas u svijetu, nedostaje u prvom redu ljubavi, i to i među onima, koji se ponose kršćanskim imenom. Svijet, a i mi u njemu, jest bolestan, jer ima malo ljubavi. A nema ljubavi, jer ljudi odstupaju od Isusa Krista, od onoga, koja je za sebe rekao: »*Dođoh da oganj bacim na zemlju, pa što hoću, nego da se zapali*« (Lk. 12, 49). Ognjište ljubavi Božje zapaljeno po Isusu Kristu nije se ugaslo i ne će se nikad

ugasnuti. To je ognjište sveta Misa. Tu treba da neprestano raspirujemo u svojim srcima ljubav Božju i ljubav k bližnjemu. Da ispričam jednu lijepu priču! Malom sirotanu leži na smrt bolesna majka. Dječak negdje čuo, da će mu majka ozdraviti, ako uhvati prve sunčane zrake, kad sunce grane. Siroče puno ljubavi prema svojoj majci uze vrč i s njime poleti na visoko brdo. I kad sunce izlazilo, uhvati on prve zrake u svoj vrč, pokrije ih svojim dlanom i pohrli natrag u dol svojoj majci. Otvori rukom pokriveni vrč i prve sunčane zrake rasvijetle i ogriju mu bolesnu majku. I njegova draga majka ozdravi. Lijepa slika! Ali to, što se ne događa u naravnom redu, događa se u nadnaravnom redu, u redu milosti. Naše duhovno Sunce jest Isus Krist. Kalvarija je gora, s koje sja to Sunce, i koje, pošto je jednoć izašlo, više nikad ne zalazi, nego sja i grije s oltara naših, naročito, kad se na njima prikazuje sveta Misa. Ali nama treba hrliti do oltara. Treba da kod oltara širom otvorimo cijelu svoju dušu upijajući što više nebeske zrake svete Mise.

Najizvrsniji naputak kako da to činimo daje nam Misal. »Tko poznaje svoj Misal, poznaje i svoju vjeru« (Bossuet). Da, Misal je izvrsna dogmatika, odlična moralka, izvrsna ascetika i divna mistika. A to zato, jer se u njemu to sve nalazi zorno i živo. Misal je duhovni vrč, kojim se najbolje grabi iz vrela duhovnog života, iz svete Mise.

Budemo li marljivo crpali iz toga vrela duhovnog života, tad ćemo ne samo hodati nego i trčati Božjim putem »*dok ne stignemo svi u jedinstvo vjere i u poznanje Sina Božjega, do čovjeka savršena, do mjere dobi punine Kristove; da ne budemo više mala djeca, koju ljulja i zanosi svaki vjetar nauke po prijevari ljudi, po lukavštini, da nas zavede u bludnju; nego vladajuć se po istini, da u svakom pogledu uzrastemo u ljubavi prema njemu, koji je glava: Kristu. Od njega je cijelo tijelo složeno i združeno svakim vezom, da jedan drugomu pomaže silom, koja je odmjerena svakome pojedinom dijelu; a to čini da raste tijelo* (naime Crkva), *na usavršenje svoje ljubavi*« (Efež. 4, 13—16).

Na način, koji sam pokušao pokazati u ovom predavanju, bit će sveta Misa nesamo objektivni izvor duhovnog života, nego će i liturgijski ispravno sudjelovanje kod svete Mise biti i subjektivno najobilniji i najlakši njegov izvor. Što dao Bog! *Bogoljub Strižić, D. I.*

Kako da djeca zavole školsku sv. Misu?

(Svršetak)

Najglavnija vježba, kojom svi vjernici uzimlju aktivnog učešća u tihoj sv. Misi, jest *zajedničko moljenje ili recitiranje sv. Mise.* Ovo je recitiranje prikladno i za školsku djecu, ili zapravo u prvom redu baš za školsku djecu, a tek preko njih za ostale vjernike. Ja sam ove crkvene godine od prve nedjelje adventa uveo recitiranje na školskoj Misi i djeca su bila uprav oduševljena. Kao na jagmu razgrabilo se je 200 primjeraka priloga »Života s Crkvom«. U recitiranju su sudjelovala i djeca starijih razreda osnovne škole. Pod vodstvom g. upravitelja moje građanske škole recitiranje se odvijalo besprijekorno. Kasnije je predao ulogu čitača jednom đaku IV. r. gr. šk., koji se je u svoju ulogu sasvim uživio. Par puta su đaci sami čitali bez prisutnosti i vodstva g. upravitelja. Mnoga djeca već znadu na pamet veći broj stalnih misnih molitava.

Pripravu za recitiranje vršili smo iz početka svake subote, a kasnije jednom mjesečno i to kad bi došao novi broj »Života s Crkvom«.

Da su djeca dobro i pravilno shvatila recitiranje svete Mise, pokazuju njihovi odgovori. Pri koncu školske godine zadao sam IV. r. građanske škole slijedeći upit: »Koja ti je Misa draža: a) obična tiha, b) tiha sa pjevanjem pjesama, ili c) tiha sa recitiranjem? — Za onu koja ti je draža, navedi razloge, zašto ti je draža«. (Ničim nisam pokazao, koji će se odgovor meni više sviđati). Od 29 đaka odgovoriše 13 da vole tihu Misu sa pjevanjem pjesmica, 11 da vole Misu sa recitiranjem, 4 da vole običnu tihu Misu, a jedan nije dao na to odgovor. Iako ih se je izjavilo 2 više za pjevanje, nego recitiranje (13 : 11), ipak sam uspjehom ankete bio zadovoljan, jer je tu bilo đaka, putnika, koji za reticiranu Misu i ne znadu, a s druge strane znam, da djecu pjevanje više zabavlja. Tim sam zadovoljniji bio, kad sam čitao razloge za recitiranu Misu. Evo nekoliko tih obrazloženja:

1) Jedan na pr. piše: »... volim recitiranu Misu zbog toga što tu mogu i ja da čujem i razumijem ovaj čin sv. Mise. Jer kad čovjek stoji preko sv. Mise u crkvi kao stup šuteći i gledajući... uopće ne zna ništa i nema volje da drugi put dođe. A ovako kad čuje jednom ovo reciti-

ranje, drugi put će ga stezati želja i trudit će se da dođe i da sluša ovaj sveti čin, po kojem upoznaje dobrotu i ljubav Božju.«

2) Drugi piše: »... sviđa mi se, jer mi đaci ne bi inače molili iz molitvenika... Ovako smo svi preko recitirane Mise zainteresovani, da nam što bolje ispadne recitiranje, a neki smo sada i nehotice upoznali čin sv. Mise.«

3) Treći veli: »... recitiranjem pratimo zajedno sa svećenikom svetu Misu i tako ne možemo misliti na kojekakve stvari, već na pojedine dijelove Mise...«

4) Jedna učenica piše: »... u recit. Misi mislí su moje uživljene u tu nekrvnu Žrtvu i ona se obnavlja u mojim mislima. Prilikom čitanja ona mi je (naime prava spoznaja svete Mise) prvi put ulivena u dušu...«

5) Jedan đak - putnik iz Hercegovine odgovara: »Na običnoj tihoj Misi osjećam neku praznimu, a kod tihe sa recitiranjem mogu da zajednički sudjelujem, a kad sudjelujem, onda ne osjećam nikakvu dosadu. Mnogo puta dolazio sam u Metković baš radi ovakove Mise... Volim Misu, koja manje traje, ali je više sadržajna... i volim da se što više govori na našem jeziku.«

Imam ipak *po neku poteškoću:*

1) Misa razdijeljena od preč. Kukalja, kako je donosi ovogodišnji »Život s Crkvom«, vrlo je pregledna i uprav privlačiva. Ipak mi se za školsku djecu čini predugа. Recitirana Misa s egzortom uvijek traje više od tri četvrta sata, te djeci, osobito manjoj, postaje dosadno. Odulјivanje Mise sa recitiranjem smeta i svećenika, jer mora više puta da stane i djecu čeka. Na pr. one tri molitve prije sv. Pričesti sigurno bi svećenik mogao dva puta izmoliti, dok ih cijela crkva odrecitira. Valjda bi za školsku Misu bilo zgodno neke molitve izostaviti ili barem skratiti.

2) Druga poteškoća je u tomu, što djeca teško kupuju knjižice, potrebne za recitiranje. Spomenuh, kako su prvi put knjižice skoro na jagmu pošle. Kasnije to nije tako išlo. Ali moramo računati činjenicom da se djeca svega brzo izvolje. Ima ih, koji i špekuliraju, a sigurno i neki roditelji pri tomu imaju svoj udio, jer nemaju pravog shvaćanja za to.

3) Tim smo došli do treće poteškoće: neshvaćanja i nerazumijevanje starijih. Učešće starijih pri recitiranju je

minimalno. Doduše ima puno osoba, koje sa simpatijom prate recitiranje, ali ne toliko s nekih liturgijskih razloga, koliko zato, što vide da su djeca time zabavljena preko Mise. Izrazitih protivnika ipak nije bilo, barem ne kasnije. A ovo zadnje daje slutiti, da će ih s vremenom sasvim nestati.

Da ostanem vjeran naslovu svog referata, treba mi još nešto za dodatak naglasiti. Da se djeca naviknu na sv. Misu dolaziti i tim putem je zavoliti, treba sa strane vjeroučitelja trajnog nadzora pohađanja školske Mise. *Djecu* imamo pred sobom, koja od svoje naravi i po sebi ništa rado ne primaju, pa tako se teško privikavaju i na pohađanje sv. Mise. Osobito, ako uzmanjka kućni kršć. odgoj i briga roditelja, s čime se danas nažalost tako često susretamo. Zato treba sa strane vjeroučitelja preko školske godine trajnih uputa i pouka, opomena i ukora, a do potrebe i kazne. Iza svake nedjelje i blagdana treba djecu ispitivati, da li su bila kod škol. Mise ili ne. Tu je prilika, da se djeci utuvi u svijest dužnost pohađanja sv. Mise, kao i prilika da im se o važnosti sv. Mise govori i da ih se pouči, kada su bez grijeha, a kada nisu bez grijeha izostavila sv. Misu. Ja za svaki razred osnovne škole imam posebnu knjižicu, u koju bilježim svaki sat što sam radio, i ine svoje bilješke. Iza nedjelje ulaze u knjižicu svi oni, koji nisu došli na školsku Misu, kao i eventualno opravdanje ili neopravdanje toga. Djeca, osobito mala, boje se te knjižice i nerado u nju ulaze. Dogodilo mi se je jednoć, prilikom priprave na prvu ispovijed, da je jedna mala zamolila: »Velečasni, hoćete li mi kazati, koliko ste me puta za Misu zapisali«? — Na upit, čemu joj to treba, odgovorila je: »Da mogu na ispovijedi kazati, koliko sam puta sv. Misu izostavila.« Odgovor doista djetinji, ali za vjeroučitelja u mnogočem utješan.

S tim sam gotov. Dalo bi se o predmetu još koješta kazati. Htio bih samo u zaključku naglasiti: Ako je sveta Misa središte crkvene liturgije i crkvenog života, ako je sv. Misa nešto tako odlučna u životu vjernika, za njihov ispravan kršćanski život, za život s Crkvom, a to sv. Misa u istinu jest, onda je na nama teška dužnost sve kušati, sve poduzeti, pa i tuđim se metodama i iskustvom okoristiti, samo za to, da nam povjerena mladež nauči Misu cijeniti, Misu zavoliti, i k Misi čitav život s veseljem dolaziti.

Istaknuo sam nekoliko sredstava i puteva koji tome cilju vode, a mislim da je najkorisnije sredstvo i najbolji put *molenje sv. Mise*. Ili još bolje da se izrazim: Sva druga sredstva upotrebimo za taj uzvišeni cilj, da se naša djeca nauče sv. Misu moliti, jer će je tim putem sigurno najviše zavoliti.

Don Rade Jerković, kateheta.

Svetački lik sv. Benedikta

NAJTEŽA ŽRTVA

Je li sv. Benedikt već u Subiaku bio na cilju svog puta k Bogu? Je li to, što je tu izveo, već ispunjenje njegovog zvanja, da drugima bude vođa k Bogu? Tako je nekako izgledalo, ali je Božja Providnost još jedamput tvrdom rukom posegla u njegov život. Kao često u nedokučivim Božjim odlukama, tako je i ovdje zloća sotone i zaslijepljenost njegovih pomoćnika na zemlji, imala poslužiti Upravljaču svijeta, da dostigne svoje visoke nakane. Neki, koji bi kao i Juda morao da bude apostol, svećenik obližnje crkve po imenu Florencije, pun ljubomornosti i zavisti stane ljudima klevetati i zlo govoriti o sv. Benediktu, samo da bi ih odvratio od njega. Kad je postigao uprav obratno, njegova mržnja poraste u pravu zaslijepljenost. U znak tobožnjeg prijateljstva pošalje mu otrovani hljeb, da mu dokonča život.

»Božji čovjek primi hljeb sa zahvalnošću, ali mu nije ostalo sakriveno, da je u njemu otrov. U doba, kad je običavao blagovati, doleti mu iz obližnje šume gavran, što ga je hranio s ruke. Kad je dakle gavran po običaju došao, dobaci mu Božji čovjek hljeb, što mu ga je onaj svećenik bio poslao i zapovijedi mu: »U ime Gospodina našega Isusa Krista uzmi taj hljeb i ponesi ga na mjesto, gdje ga nijedan čovjek ne će naći.« Otvorena kljuna i raširenih krila stane gavran letjeti oko hljeba i graktati kao da je htio da kaže, da je on pripravan da posluša, ali da to ne može da ispuni. Božji čovjek ponovi naredbu i reče: »Uzmi ga mirno i odnesi, da ga nitko ne može naći!« Nakon dužeg okolijevanja zagrize konačno gavran u hljeb i odleti. Poslije tri sata vrati se natrag bez hljeba i s ruke Božjeg čovjeka primi običajnu hranu. (Zato se svetac i slika s gavranom.) Časni je pak otac, videći kako se svećenik sve više žesti na nj, bio žalostan više radi njega nego li radi sebe.«

Kad mu se je i ta urota izjalovila, predade se nesretni Florencije posve sotoni. Naruči besramne djevojke, da u vrtu pred samostanom sv. Benedikta izvode nepristojne plesove, da bi se na taj način uspalila strast u srcima njegovih učenika i da bi se upropastili. »Sveti je čovjek to vidio iz svoje ćelije. Poboja se, da bi koji još nestalan učenik mogao pasti, a kako je znao, da se to sve događa radi njega, uzmakne pred mržnjom.« U samostanima, što ih je bio ustanovio, uredi što je trebalo urediti, odredi starješine, razdijeli braću i samo s nekolicinom ode da potraži novo prebivalište.« Tako je ostavio mjesto, koje mu je kroz tolike godine bilo postalo tako milo, jer se je tu tako junački borio, tako žarko tražio Boga i tako uspješno djelovao. Tek slutiti možemo, što je za nj značio taj rastanak. Što je bio podigao, ostalo je i dalje, ali bez njega. Svijet, kojemu se je bio tako priljubio, za njega je nestajao. Zašto? Čemu? — Sv. je Benedikt stao na vrhu Kalvarije uz svog Božanskog Učitelja. Njegovo je djelo za nj propadalo. Sad je mogao da kaže: »Gospodine, nemam nego Tebe, samo Tebe!«

Sv. je Benedikt u tom času doista sličan svom Učitelju. U njegovoj duši nema ni najmanje mjesta za mržnju prema protivniku. Florencije naravski uživa što Benedikt odlazi. Sa solara (doksata) svoje kuće veseo je gledao odlazak sv. Benedikta. Ali tada ga stiže Božja osuda. Solar se iznenada sruši, a pod sobom ubije nesretnika. Kad je to vidio Mauro, učenik sv. Benedikta, što ga je učitelj bio ostavio da upravlja sa svom naseobinom, potrči za ljubljenim ocem i pun radosti javi mu Florencijev svršetak. »On pak na glas zajauče, što je njegov neprijatelj tako žalosno svršio, a ujedno i zato što se je njegov učenik razveselio nad takvom smrću, pa mu za to naloži pokoru.«

Sv. se Benedikt nije ni poslije smrti Florencija natrag vratio. Njegova je duša razumjela svaki mig Božje Providnosti, pa je i sada u svemu ovome, što se je dogodilo, vidio neko više određenje i nov Božji poziv. Redovnički život, što ga je po egipatskom monaštvu sv. Benedikt bio uveo ovdje u Subiaku, nije bio onaj pravi, jedinstveni, idealni oblik samostanskog života, koji bi bio kadar da bude nosioc monaške ideje kroz stoljeća i tisućljeća. Svetac je sigurno to i sam osjećao. Zato se prepusti Božjoj Providnosti. Vičan da traži samo Boga prinese i tu žrtvu, da pomoću Božjom započne nov život i novo djelo.

GRAD NA GORI

Sv. se Benedikt nalazio na zadnjem dijelu svoga puta k Bogu. Bilo je to oko g. 525. Krene prema jugu, »gdje se nalazi utvrđeno mjesto, nazvano Kassino, na obronku visokog brda, koje kao da počiva u krilu tog gorskog lanca. Brdo se diže tri milje visoko, a sam mu vrh strši u zraku.« Ta je visoravan, koja je pod sobom nekako ostavljala svijet, bila baš prikladna za sve, koji su k višemu težili pa je i sv. Benediktu pružila zadnje prebivalište na zemlji. Brdo je bilo još u vlasti sotone, jer je na njemu stao hram i oltar boga Apolona. Okolo je bila prostrana šuma, bogovima posvećen lug, u kojemu su se još prinosile poganske žrtve. »Božji čovjek sruši kipove bogova, razvali oltar, posiječe šumu, a Apolonov hram pretvori u bogomolju na čast sv. Martina, velikog galskog monaha i biskupa. Tamo pak, gdje je bio Apolonov oltar, sagradi crkvu na čast Isusova preteče sv. Ivana. Neumornim propovijedanjem privede okolno pučanstvo pravoj vjeri.«

Tako je to sotonsko brdo bilo pretoreno u Božje brdo. Lijep je to simbol uloge, koju je Božja Providnost namijenila sv. Benediktu i njegovim sinovima, koji su čitave poganske narode imali da privedu kršćanstvu. Gdje je nekada vladao »knez ovoga svijeta«, diže se sada »sveti grad na gori«, koji nadaleko pokazuje ljudima put iz doline u visinu, iz tame k svijetlu, sa zemlje k Bogu.

Evo sv. Benedikta na vrhuncu svog života! Sad je po čudnovatom vodstvu Providnosti, po svim ozbiljnim i žalosnim iskustvima svog života sazreo za »oca monaha«. U najtežim je iskušenjima života dokazao, da želi »samo Bogu ugoditi«, da je pripravan za Boga se svega odreći. Sad je u Božjim rukama oruđe, baš kako Bog treba: »Evo me, pošalji mene!« (Iz. 6, 8). Sad će da izvrši odlučno djelo svog života, za koje ga je Bog pozvao: podignut će prvu Benediktinsku opatiju i napisat će za nju Pravilo, u kojemu je združio sve iskustvo vlastitog života s iskustvima dotadanjih istočnih i zapadnih monaha i tako nam je dao onaj savršen oblik monaškog života, koje isto tako vrijedi sada poslije 1400 godina kao i onda, kad ga je veliki zakonoša na Monte Kassinu napisao.

SVETO PRAVILO

»Ništa manje — kaže sv. Grgur — nego svim čudesima, kojima Božji čovjek sjaji pred svijetom, svijetli i riječju svoga nauka. Napisao je krasnim jezikom monaško Pravilo, koje se odlikuje umjerenošću. Ko hoće da njegov život i njegov duh bolje upozna, u tom će Pravilu i njegovim uredbama naći sav život tog učitelja, jer taj Božji čovjek nije mogao drukčije učiti nego li je živio.«

Redovnička zajednica, što je sada nastala na Monte Kassinu, nije više bila pustinjačka skupina egipatskih monaha a ni samo vanjska veza samostana ustanovljenih od sv. Pahomija. Ovo je sada bila prava »Benediktinska obitelj«. Njezinu su članovi na najsavršeniji način povezani u jednu zajednicu zavjetom potpune poslušnosti opatu, koji ima svu očinsku vlast sve do smrti, i zajedničkom pravilu, koje sve obvezuje. Po zavjetu stabilnosti ili stalnog prebivanja u istom samostanu ta se veza pretvara u nerazdruživu doživotnu zajednicu. Smisao pak i svrha ove zajednice te duh, koji to »otajstveno tijelo« oživljuje, obuhvaćen je trećim zavjetom, to jest »obraćenjem vladanja« ili »samostanskim življenjem«, po kojem su svi članovi redovničke obitelji dužni, da sve svoje nastojanje i svu svoju snagu uprave zajedničkom velikom cilju, što im ga je otac i učitelj označio: »za Boga!« Tako doista svi međusobno kao »braća« pod zajedničkim opatom ili »ocem« tvore jednu »obitelj«, u kojoj je svima sve »zajedničko« (Pravilo, gl 33), i to ne samo vanjska dobra, koja služe za uzdržavanje života, nego još više milosni život duša, sva nutarnja nastojanja te zajednička molitva i žrtva. »Nitko u samostanu neka ne živi po svojoj miloj volji, nego jedni drugima neka budu braća poslušna znajući, da se tim putem poslušnosti dolazi k Bogu« (Pravilo, gl. 3, 71). Poslušnost ili, još točnije rečeno, poniznost je jednostavan i ujedno središnji pojam benediktinske duhovnosti. Tko hoće da dođe k Bogu, taj se mora da odreče svoje od istočnog grijeha na zlo sklone volje, te da mjesto svoje volje slijedi volju Božju, bilo neposredno predavajući se volji ili dopuštenju Božjemu, bilo posredno podvrgavajući se volji onih, koji su na mjesto Boga, to jest samostanskih starješina, a konačno svakog subrata, pa i »najmanjeg Isusova brata«. To je askeza, koju može da shvati svaka pa i najprostija duša, a ujedno zahtijeva sve, i najjače snage duše. Jezgra čitavoga svetoga Pravila je 7. glava: »o poniznosti«, u kojoj sv. Benedikt određuje taj središnji pojam svoje askeze. Preko dvanaest stupanja vodi on monaha sve dalje od vlastite volje, da ga »posve očišćena od grijeha

i pogrešaka« otvori onoj »savršenoj ljubavi Božjoj, koja tjera strah napolje«, da bude posve slobodan za Boga.

Sv. Grgur naziva Pravilo sv. Benedikta »discretione praecipuam — odličnim po razboritoj umjerenosti«. I prije sv. Benedikta bilo je samostanskih pravila, ali ona su se zaustavljala više na pojedinostima duhovnog i na odredbe vanjske strogosti. Kod sv. Benedikta vanjska je strogost ograničena na mjeru, koju ljudska narav može da podnosi. Ali je zato sasvim jasno istaknuo bivstvo duhovnog života. Kad pak određuje vanjske stvari kao na pr. mjeru jela i pića, sv. je Benedikt pun očinske blagosti, dapače kao da se nalazi u nekoj stanovitoj neprilici. Ali kad se radi o bivstvu redovničkog života, o poniznosti i o njezinom vanjskom obliku, poslušnosti, onda on ne pozna nesigurnosti. Tada je govor sv. Benedikta odlučan i snažan kao u kojeg starozavjetnog proroka. Tu je samo jedno moguće: posve se Bogu predati! Tako sv. Pravilo združuje u savršen sklad heroizam i umjerenost, jakost i obzirnost, požrtvovnost koja će i život da žrtvuje i ljubeznivu strpljivost sa sobom i s drugima. »Sve je tako uređeno, da jake duše nađu što žele, a slabiji da se ne prestraše« (Pravilo, gl. 65). Ta »diskrecija« daje Pravilu sv. Benedikta vrijednost za sva vremena. Zato ono u bivstvenim stvarima nikada nije trebalo izmjene niti će trebati. Sve reforme Benediktinskog reda, koje su u toku vremena bile potrebne, proizašle su iz samog Pravila. U svemu što nije bivstveno, sam je sv. Benedikt svoje Pravilo tako široko zasnovao, da vodi računa o svim zahtjevima i prilikama različitih vremena i krajeva. Poučne su i za stanovište sv. Benedikta prema vanjskim strogostima značajne su one njegove riječi, što ih je upravio pustinjaku Martinu, koji se je gvozdenim lancem bio privezao uz neku špilju: »Ako si sluga Božji, ne smije te vezati gvozdeni lanac već Kristov lanac.«

Dnevni red, što ga je po takvom shvaćanju askeze sv. Benedikt stvorio za svoju redovničku obitelj na Monte Kassinu, bio je jednostavan kao i jezgra njegovog Pravila, ali ujedno zaokupljuje čitavog čovjeka. Dnevni se posao monaha dijeli na molitvu, čitanje i rad.

Najvažniji posao, »pred kojim se ničemu ne smije dati prednost (Pravilo, gl. 43) je svečana služba Božja, liturgija, »Opus Dei«, kako ga naziva sv. Benedikt, »Božanski posao«. Tu su braća kao sluge pred svevišnjim Gospodinom. U svetom strahopočitanju klanjaju Mu se svim svojim bićem. U žarkom čeznuću oči su im uprte na velikog, svemogućeg Boga, koji je cilj svih njihovih želja. »Sedam puta na dan po primjeru Davida prinašajmo hvalu svojemu Stvoritelju, to jest: u zoru, o prvom, trećem, šestom i devetom času, na večer, na svršetku dana i po noći se dižimo, da ga slavimo« (Pravilo, gl. 16). Tako hvala Božja prožima čitav redovnički dan. Ali i u vrijeme između časova određenih za molitvu, monah neprestano uzdiže svoje srce k Bogu. Vazda i posvuda, »u samostanu, u vrtu, na putu, na polju i gdjegod sjedi ili hoda ili stoji« (Pravilo, gl. 7), osjeća se monah »pod Božjim okom«, tako da je osnovno držanje njegove duše sveto strahopočitanje, najdublja poniznost i posvemašnja predanost Bogu.

U tom istom raspoloženju monasi svaki dan čitaju svete knjige Božje objave, te životopise i nauke otaca, pustinjaka i monaha, koji su pred njima išli istim putem. U tom istom raspoloženju »moraju se braća u određeno vrijeme baviti ručnim radom« (Pravilo, gl. 48). Ručni je rad bivstveni dio Benediktinskog životnog reda, jer »je besposlica neprijateljica duše«, i još više zato, što ne samo duša već i čitav čovjek mora da služi Bogu. »Moramo pripraviti srca i tjelesa naša, da se bore pokorna svetim zapovijedima« (Pravilo, predgovor). Tako će biti obuhvaćena sva narav čovjeka sa svim što jest i što ima, sa svim svojim potrebama i moćima, sve će to biti rasvijetljeno, uzdignuto u kraljevstvo milosti i vođeno k Bogu.

Ako potanje ispitujemo samostanski rad, što ga je sv. Benedikt propisao za svoje monahe, doznat ćemo da mu zapravo pripadaju svi poslovi i sve službe, koje su potrebne za uzdržavanje samostanske družbe. Koliko je samo moguće, samostan mora da u svim stvarima bude neodvisan od ostalog svijeta. »Neka se samostan, ako je moguće, tako sagradi, da u samom samostanu bude sve, što je potrebno, kao: voda, mlin, vrt i razni obrti, te redovnici ne moraju vani okolo hodati« (Pravilo, gl. 66). U životopisu sv. Benedikta čitamo, da je i on sam svojim rukama pomagao kod gradnje samostana i kod skupljanja poljskih plodova. Sveto Pravilo ipak predviđa mogućnost, da se proizvodi samostanskih obrtnika i umjetnika, što ne služe samostanu, prodavaju. Naravski, kod toga oštro naglašuje, da se tu ne smije uvući želja za dobitkom, nego da u svemu mora da vlada vrhovno načelo samostanskog života: »Da se u svemu slavi Bog!«

Od sv. Grgura već doznajemo i za duhovni rad, što su ga samostani vršili. Sam je sv. Benedikt misijonario u okolini Monte Kassina. Često je slao monahe, da Bogu posvećene djevice poučavaju u duhovnom životu. Kao što je bio započeo na Subiaku, tako je i na Monte Kassinu odgajao mladež za službu Božju. Sve je to tražilo biblioteku, a ta je opet zahtijevala pisanje knjiga i vodila je k študiju.

Kad je broj braće bio sve veći, slao je sv. Benedikt družbe monaha, da osnuju nove samostane. Tako nam sv. Grgur pripovijeda o osnutku jednog samostana kod Terracine i jednog drugog u Kampaniji. Osim toga predaja govori, da je i svoja dva učenika - ljubimca još za svoga života poslao da osnuju nove naseobine samostana, Placida u Siciliju, a Maura u Galiju. Dakle već u Pravilu i u životu sv. Benedikta vidimo one poslove, koji su kasnije smatrani kao »Benediktinski rad« u duhovnom i materijalnom smislu. Sv. Benedikt nije svojim monasima jednostavno ostavio u dužnost nijednu vrst rada, ali isto tako nije isključio nijedan posao, koji se može da obavlja u okviru samostanske družbe. On traži samo jedno, ali to svom odlučnošću, da sav rad bude podvrgnut posljednjem cilju samostanskog života, to jest Bogu. Svaki rad, koji je sam sebi svrhom, koji služi samo na vlastitu korist ili samo za dobitak, protivi se duhu samostanskog života, dapače i uopće duhu kršćanstva. Svaki rad, pa i svaki posao čisto naravnog životnog djelovanja, mora da bude posvećen: »Za Boga!« To je najdublji smisao svega životnoga reda što ga je uspostavio sv. Benedikt: »Ut in omnibus glorificetur Deus (U. I. O. G. D.) — da se u svemu slavi Bog!«

P. Emanuel Heufelder O. S. B.

Po mojem mnijenju svijetu više koriste oni koji mole nego oni koji se bore. Ako svijet ide iz zla u gore, to je zato što je više ratova nego molitve. Kad bismo mogli prodrijeti u tajne Božje i povjesne, siguran sam, da bismo ostali vrlo začuđeni nad izvanrednim uplivom molitve, pa i u posve svjetskim događajima.

Donoso Cortes.

Psalmi kao molitva

3. PSALMI KAO KNJIGA RAZMATRANJA

Da nam psalmi omile i da se njima kao molitvama poslužimo, nije dosta, da ih proučavamo. Razumijevanje psalama dobra je stvar i bezuvjetno potrebita, ali treba, da duboki sadržaj ovih pjesama prožme i zagrije naše srce. Drugim riječima: treba naći ključ za razumijevanje psalama, a to postizavamo jedino, ako psalme razmatranjem produbemo.

Kad pak o razmatranju govorim, ja najprije mislim na pomnjivo čitanje psalama. U njima nalazimo događaja i misli, koje nas naročito osvoje i uspale ljubavlju prama Bogu. Tada nam ova omiljela mjesta postanu mostom, preko kojega možemo čvrsto pregaziti povrh teže shvatljivih mjesta.

Jednom je Isus nakon uskrsnuća hodio s dvojicom bojažljivih učenika put Emausa. Sv. evanđelista Luka ovako o tome piše: »Isus im reče: »O bezumni, koliko vam se hoće, da vjerujete sve ono, što su navijestili proroci. Nije li imao Krist ovo trpjeti i u slavu svoju unići?« I tada im stade od Mojsija i proroka tumačiti, što je sve o njemu pisano. Tako dođoše do mjesta, kamo su kanili ići, a on se pričinjaše, da ide dalje. Tada ga oni pozivahu i siljahu, da uđe s njima te mu govorahu: »Ostani s nama, jer se smrkava i dan se primiče kraju.« I on uđe, da ostane s njima. A kad sjeđaše s njima za trpezom, uze kruh, blagoslovi i prelomi ga te im dade. Tada se otvoriše njihove oči i prepoznaše ga. Na to on iščeznu ispred njih. A oni govorahu među sobom: »Nije li gorjelo naše srce u nama, kad je s nama po putu govorio i tumačio pisma?« (Luka 24, 25).

Ovako otvoreni treba da smo i mi; onda je goruće srce naše puno vatre Duha Svetoga. Govoraše sv. Anselm: »Koji si da si, ako hoćeš, da pravo poznaš sv. Pismo, treba da se požuriš, da imaš poniznost duše, koja ne vodi do znanja, što uzoholjuje, već do onoga znanja, što rasvijetljuje duh savršenom ljubavlju. Na ovakav način treba

ti se starati, da zemaljske brige i misli odalečiš od sebe, a da pozorno i često čitaš sv. Pismo, dok stalnim razmišljanjem duh njime napojiš i smisao mu usvojiš.«

Na ovaj način razmatranje psalama postaje kao neka lijepa priprava za njihovo pravo moljenje. Kod razmatranja psalama naš se duh širi i diže: »Pjesnici psalama (veli Müller: Die Psalmen, str. 13) pod vječnim vidom svevidnoga i sveznajućega Boga prosuđuju Božje zakone, sveti red u prirodi, povijest ljudi, dobro i zlo te njihovu plaću. Ni čovječja prolaznost i ništetnost ni tjesnogrudno i sebično raspoloženje nije pjesnicima psalama mjerilom, kojim oni uopće ocjenjuju i prosuđuju ljudske stvari i događaje, već je njima mjerilom Božje veličanstvo, Božja vječitost, Božja svemožnost i vječna Božja pravda.« Neka pak jednostavna i priprosta duša iz puka, koja je psalme već godinama molila i zavoljela ih, ovo napisa: »Psalmi su mi kroz dug niz godina postali nerazdružljivi i mili radi svoje jednostavnosti i otvorenosti, kojom govore duši i bûde svojom dubinom djela vjere i pouzdanja kao i djela ljubavi i hvale. Ja nijesam nikad mogao bez njih biti. Oni su uza me bili u radosti i patnjama. Psalmi nalaze pravu melodiju za čovječje srce, koje po njima ili u muci ječi ili u sreći kliče. Psalmi podižu duševna zbivanja na zaslužnu molitvu, koja dava progonjenima mir, skrušenima obraćenje, trpećima utjehu, a pobožnima oduševljenje. Uprav ona mjesta, koja izražuju prirodnost, djeluju spasonosno i ne davaju mjesto nikakvoj rastrešenosti. Psalmi su uzgojitelji i provodići. U jednom i drugom pogledu djeluju spasonosno na čovjeka. Tako je ps. 31 u meni potpunu promjenu prouzročio naime otcijepljenje od grijeha i zemaljštine i povratak k Bogu i vječnosti. A to imam zahvaliti životnoj lozinki »opera mea regi« iz psalma 44, a naročito stihu 11 ovoga psalma. Po psalmima dan dobiva posebno posvećenje. Kod ustajanja molim psalam 21, 1—3, a za jutarnju molitvu psalam 62. Neki stihovi psalama služe mi za sv. Misu, neki za pričest, a neki mi, prema raspoloženju, davaju vodiljne misli za vas dan. U poslu i uzrujanosti kakav stih iz psalama donosi mi mir i sabranost. Je li mi podnositi kakovu žrtvu, tada mi pomaže stih

psalma 39, 8 dotično 10 »Zato rekoh, evo dolazim.« Moja večernja molitva jest psalam 90, 114 i 129. Noću kakav hvalospjev dragom Bogu usrećuje čovjeka. Kod prenuća u snu, kod napadaja straha, čudnovato me jača psalam 56. Kod priprave na sv. ispovijed uzmem psalam 6 i psalam 42, a za zahvalu nakon ispovijedi psalam 102. Valja dobro upamtiti stihove psalama, koji osobito djeluju. Ne treba uzeti sav psalam, jer često jedan sami stih više govori, nego svi drugi zajedno. Psalama, koji proklinju, uopće se čuvam ili najviše takove psalme bacam na sotonu i njegove sljedbenike. U ostalom zahvaljujem dragom Bogu na časoslovu, budući da mi je njime dao u ruke psalme.« (Müller, Psalmen 16).

Prema *J. Kasperu*
Don Juraj Dulčić.

Liturgijska literatura

D. Kukalj: Žrtva sv. Mise

Društvo sv. Jeronima izdalo je ovih dana u svescima dinar-štampe knjižicu »Žrtva sv. Mise« od uvaženog radnika na liturgijskom polju i našeg redovitog suradnika vlč. Dragutina Kukalja.

Svrha je knjižici, da uputi vjernike, kako će najljepše i najlakše liturgijski sudjelovati kod sv. Mise.

Sveta Misa nije žrtva samo svećenikova nego i vjernika. Naravno je s toga, da između njih mora postojati što jača i što uža veza. Tim aktivnim sudjelovanjem kod sv. Mise, liturgija ne biva za nas mrtvi obred; ona naprotiv postaje uzvišeni čin duhovnog života. Mi se zajedničkom molitvom približujemo Bogu u zajednici sa svećenikom i ostalim vjernicima, sa svetom Crkvom. Tako je bilo u kršćanskoj starini, pa je potrebno, da se opet oživi, kako lijepo to ističe i sam pisac u predgovoru. Tome ima da posluži i ova knjižica vlč. Kukalja.

Ona sadrži red svete Mise s koralnim melodijama za »Gospodi«, »Svet«, Blagoslovljen i Jaganjče Božji, a mjesto promjenljivih pjevanih djelova ima himne iz pojedinog doba crkvene godine. U redu sv. Mise (ordinariju) sadržane su samo glavne molitve, koje daju oznaku najvažnijim djelovima svete Mise.

Ova knjižica čini sretan prelaz od aliturgijskog »slušanja« sv. Mise, gdje vjernik stoji kao stup ili se bavi nekom posebnom pobožnošću, te od one »pjevane« Mise, koja se uvriježila ponajviše u našim sjevernim krajevima: s pjesmicama koje često nemaju ni crkvenog ni glazbenoga duha, k idealu aktivnog sudjelovanja vjernika: skupnom pjevanju svečane Mise.

Koralni napjevi priređeni od g. Stanislava Prepreka, isto našeg vrijednog saradnika, ne stavljaju velikih zahtjeva na pjevače, pa će njihova jednostavna ljepota lako oduševiti naš puk.

Baš radi ovog glazbenog sadržaja, radi kraćih i jednostavnih molitava, te zbog sličnosti (barem vanjske) s onim što se sada pjeva od tihe Mise, ova će knjižica sigurno prodrijeti i onamo gdje nijesu mogli ni Kniewaldov Misal ni naš »Život s Crkvom«. Ona znači osvajanje novih neobrađenih terena za liturgijski život u hrvatskom narodu i zato zahvaljujemo cijenjenim priređivačima i društvu sv. Jeronima na ovom izdanju. Ujedno najtoplije preporučamo mp. g.g. župnicima i vjeroučiteljima ovo izdanje, da ga prošire u narod i da ga privedu u život. Društva Katoličke Akcije, nabožna vjerska udruženja i školska djeca biti će im u tom najbliži i najbolji pomagači.

Knjižica sadrži i upute kako će se po njoj sudjelovati kod sv. Mise.

Naručuje se uz cijenu od 1.— dinara kod Hrv. Književnog Društva Sv. Jeronima — Zagreb — Trg Kralja Tomislava br. 21.

Razne vijesti

Dvadesetipetgodišnjica »Rivista Liturgica«

Ugledni i odlični talijanski časopis »Rivista Liturgica« slavi dvadesetipetgodišnjicu svog izlaženja. Izdaju ga Benediktinci glasovite opatije Finalpia (Savona) u Italiji. Svečani dvobroj svibanj-lipanj izašao je u izvanrednom tehničkom ruhu sa prigodnim člancima najboljih talijanskih liturgijskih pisaca: Caronti, Cignitti, Fornaroli, Nicolini, Ferretti, Tonolo, Pio Alfonso, Salvi i Sunol. U ime Sv. Oca pozdravio je plodonosni rad časopisa sa žarkim pismom kardinal E. Pacelli. Lijepe pozdrave uputio je uredništvu i milanski kardinal Schuster. Zaista je revija zaslužila pohvalu sa strane talijanskog episkopata i vjernika. Kroz 25 godina ona je ilustrirala ljepotu, sjaj i sadržinu liturgijske godine, a ujedno je vršila i uspješnu propagandu o liturgijskoj obnovi talijanskih župa. Smjer revije bio je u početku sretno i ozbiljno zamišljen. Uz Benediktince surađivali su i svjetovni svećenici. Članci prvih godišnjaka bili su temeljito i stručno obrađeni i popularno napisani. U prvom redu obrađena je doktrinarna strana: odnošaj liturgije sa dogmom i odnošaj liturgije sa historijom. Zatim praktična strana: apostolat liturgije u socijalnom životu, s osobitim obzirom na religiozni život u župi i na svijesno sudjelovanje naroda kod božanskih tajna. Također se posvetila pažnja duhovnoj strani, pokazujući kako je liturgija izvor unutarnjeg život za pojedine duše i prava škola svetosti. Prikazujući godišnje blagdane i svetkovine svetaca časopis se uvijek držao historijskih i teoloških podataka, izbjegavajući legende i pretjeranosti. Prvih godina uredništvo se trudilo, da čitalačka publika dobije čiste pojmove što je to liturgija, jer je smatralo da je najpotrebitija stvar: postaviti liturgijski pokret na zdrave i solidne temelje. Ako se u tome pogriješi, onda je čitav pokret u pogibelji da propadne. Revija je imala sreću, da su ova pitanja bila obrađivana od pionira liturgijske obnove u Italiji: Caronti, Schuster, Bergh, Jansens, Terrando, Marsili i drugi. »Rivista Liturgica« bila je zapravo pokretač liturgijskog pokreta u Italiji, jer prije nje malo je bilo učinjeno na tom polju. Talijanski biskupi i župnici shvatili su važnost ovog časopisa, pa su ga pomagali tako savjesno, da evo slavi 25 godišnjicu svoga postanka. Danas u Italiji ima više liturgijskih časopisa, a liturgijski život u župama je lijepo razvijen. **id.**

Obnova katedrale u Reimsu

U srpnju bile su u Reimsu velike svečanosti prigodom potpune obnove čuvene katedrale, koja se smatra kolijevkom i srcem kršćanske Francuske. Mučenička katedrala, koja je za vrijeme svjetskog rata bila znatno oštećena, sada je potpuno popravljena u svom starom sjaju. Rekonstrukciju je izveo arhitekt Deneux, a prozore (vitraže) popravio je Jacques Simon. Svečanost je bila izvanredna, upravo historijska kakve Francuska nije odavno zapamtila. Prisustvovalo je 40 nadbiskupa i biskupa, predsjednik republike, ministri, vojska i diplomatski kor. Papa je imenovao posebnog legata u osobi samog reimskog nadbiskupa kardinala Suharda. Sv. Otac pozdravio je srdačno ovaj događaj. Bili su održani razni govori, među kojima se ističu govori kardinala-legata i dominikanskog generala P. Gilleta. Katedrala u Reimsu je dragulj katoličke sredovječne arhitekture i umjetnosti, a ujedno je i sv[illegible] francuske kulture i historije. **id.**

Tjedan crkvene umjetnosti u Napulju

U posljednje doba opaža se veliki interes za obnovu prave crkvene umjetnosti (ars sacra). U tu svrhu održavaju se svake godine razni tjedni. Iz izvještaja raznih kongresa vidi se da se crkvena umjetnost sve više orijentira prama liturgiji, a to je najbolje jamstvo da će crkvena umjetnost, koja se nalazi u dekadenci, ponovno oživiti i pružiti djela dostojna prošlih stoljeća. Tjedni su se dosada održavali u Rimu, Firenci, Ferrari i drugdje. Ove godine biti će tjedan u Napulju od 16 do 25 rujna. Sv. Otac preko kardinala Pacelli-a upravio je odboru pismo, u kojem ohrabljuje pionire i propagatore moderne crkvene umjetnosti i opominje ih da se drže već uglavljenih crkvenih propisa. Tom prigodom priređuje se u Napulju izložba crkvene umjetnosti poslije Tridentinskog koncila, da se vidi kako je protureforma blagotvorno djelovala na razvitak kršćanske umjetnosti. **id.**

CRKVENI KALENDAR

Nedjelja 11 IX: **XIV. NEDJELJA PO DUHOVIMA.** Zeleno. Poludv.

Ponedjeljak 12 IX: **Ime Marijino.** Bijelo. Dvostr.

Utorak 13 IX: **Utorak iza XIV. nedjelje po Duhovima.** Zel. Jednost.

Srijeda 14 IX: **Uznesenje sv. Križa.** Crveno. Dvostr.

Četvrtak 15 IX: **Sedam žalosti Bl. Dj. Marije.** Crveno. Dvostr. II. r.

Petak 16 IX: **Sv. Kornelij Papa i sv. Ciprijan,** bis. i muč. Crv. Poludv.

Subota 17 IX: **Rane sv. Frane.** Bijelo. Dvostr.

Nedjelja 18 IX: **XV. NEDJELJA PO DUHOVIMA.** Zeleno. Poludv.

Ponedjeljak 19 IX: **Sv. Januarij i drugovi,** muč. Crveno. Dvostr.

Utorak 20 IX: **Naveč. sv. Mateja.** Ljub. Jednost. — **Sv. Eustahije i drugovi,** muč. Crveno. Dvostr.

Srijeda 21 IX: **Kvatrena srijeda.** Post i nemrs. — **Sv. Matej,** Apostol. Crveno. Dvostr. II. reda.

Četvrtak 22 IX: **Sv. Toma od Villanove,** biskup. Bijelo. Dvostr.

Petak 23 IX: **Kvatreni petak.** Post i nemrs. — **Sv. Lino,** Papa i muč. Crveno. Poludv.

Subota 24 IX: **Kvatrena subota.** Post i nemrs. — **Blagdan Bl. Djevice Marije od Otkupljenja.** Bijelo. Dvostr.

Nedjelja 25 IX: **XVI. NEDJELJA PO DUHOVIMA.** Zeleno. Poludv.

Ponedjeljak 26 IX: **Sv. Ciprijan i Justina,** djev. i muč. Crv. Jednost.

Utorak 27 IX: **Sv. Kuzma i Damjan,** muč. Crveno. Poludv.

Srijeda 28 IX: **Sv. Većeslav,** muč. Crveno. Poludv.

Četvrtak 29 IX: **Blagdan sv. Mihovila Arhanđela.** Bijelo. Dvostr. I. r.

Petak 30 IX: **Sv. Jeronim,** prizn. i naučitelj crkve. Bij. Dvostr. I. r.

Subota 1 X: **Sv. Remigije,** biskup. Bijelo. Jednost.

Nedjelja 2 X: **XVII. NEDJELJA PO DUHOVIMA.** Zeleno. Poludv. — **Spomen Anđela Čuvara.**

Ponedjeljak 3 X: **Sv. Tereza Maloga Isusa,** djevica. Bijelo. Dvostr.

Utorak 4 X: **Sv. Frano,** priznavalac. Bijelo. Dvostr.

Srijeda 5 X: **Sv. Placido i drugovi,** mučenici. Crveno. Jednostavno.

Četvrtak 6 X: **Sv. Bruno,** priznavalac. Bijelo. Dvostr.

Petak 7 X: **Blagdan sv. Krunice.** Bijelo. Dvostr. II reda.

Subota 8 X: **Sv. Brigita,** udov. Bijelo. Dvostr.

Nedjelja 9 X: **XVIII. NEDJELJA PO DUHOVIMA.** Zeleno. Poludv.

Ponedjeljak 10 X: **Sv. Frano Borgia,** priznavalac. Bijelo. Poludv.

Utorak 11 X: **Svetkovina Materinstva B. D. Marije.** Bij. Dvostr. II. r.

Srijeda 12 X: **Srijeda iza XVIII. nedjelje po Duhovima.** Zel. Jednost.

Četvrtak 13 X: **Sv. Eduardo,** kralj i priznavalac. Bijelo. Poludv.

Petak 14 X: **Sv. Kalistro,** Papa i mučenik. Crveno. Dvostr.

Subota 15 X: **Sv. Terezija,** djevica. Bijelo. Dvostr.

Nedjelja 16 X: **XIX. NEDJELJA PO DUHOVIMA.** Zeleno. Poludv.

Ponedjeljak 17 X: **Sv. Margarita Marija Alacoque,** djev. Bij. Dvostr.

Utorak 18 X: **Sv. Luka,** evanđelista. Crveno. Dvostr. II. reda.

Srijeda 19 X: **Sv. Petar Alkantara,** priznavalac. Bijelo. Dvostr.

Četvrtak 20 X: **Sv. Ivan Kantija,** priznavalac. Bijelo. Dvostr.

Petak 21 X: **Sv. Hilarijon,** opat. Bijelo. Jednost.

Subota 22 X: **Spomen Blažene Djevice Marije.** Bijelo. Jednostavno.

Nedjelja 23 X: **XX. NEDJELJA PO DUHOVIMA.** Zeleno. Poludv.

Ponedjeljak 24 X: **Sv. Rafael Arhanđel.** Bijelo. Dvostr.

Utorak 25 X: **Sv. Krizanto i Darija,** mučenici. Crveno. Jednostavno.

Srijeda 26 X: **Sv. Evarist,** Papa i mučenik. Crveno. Jednostavno.

Četvrtak 27 X: **Navečerje sv. Šimuna i Jude,** apost. Ljubič. Jednost.

Petak 28 X: **Sv. Šimun i Juda,** apostoli. Crveno. Dvostr. II. reda.

Subota 29 X: **Spomen Blažene Djevice Marije.** Bijelo. Jednostavno.

NAPOMENA: Kad je blagdan sveca jednost(-avnog) ili poludv(-ostrukog) reda, onda tog dana može biti sv. Misa zavjetna (ruho bilo koje boje) ili za pokojne (ruho crno).